

Sygn. akt III AUa 1746/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Janina Cieślukowska
Sędziowie:	SSA Irena Różańska-Dorosz (spr.) SSO del. Ireneusz Lejczak
Protokolant:	Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku A. T.

przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu we W.

o waloryzację emerytury wojskowej

na skutek apelacji A. T.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 18 listopada 2011 r. sygn. akt IX U 562/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu oddalił odwołanie wnioskodawcy A. T. od decyzji strony pozwanej - Wojskowego Biura Emerytalnego we W. z dnia 7 marca 2011 r., a zawarty w odwołaniu wniosek dotyczący zmiany zasad wyliczenia podstawy wymiaru świadczenia, ponownego przeliczenia wysokości emerytury i wyrównania świadczenia z odsetkami przy zastosowaniu grupy uposażenia G-16B przekazał do rozpoznania stronie pozwanej celem wydania decyzji.

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy oparł na ustaleniach i rozważaniach prawnych, które Sąd Apelacyjny uznaje jako własne.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego poprzez błędne ustalenie stanu faktycznego bez odniesienia się do dowodów, wniosków i zarzutów przedstawionych przez wnioskodawcę w pismach procesowych i na rozprawie oraz naruszenie prawa materialnego w szczególności przepisów

Konstytucji RP poprzez niezastosowanie prawa do równego traktowania i stosowanie norm prawnych niezgodnych z Konstytucją oraz zastosowanie przepisów niekorzystnych dla wnioskodawcy, nadto niewłaściwe zastosowanie art. 31 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin w brzmieniu obowiązującym na dzień 1 stycznia 1999 r., a tym samym uznanie, iż zasady waloryzacji emerytury wojskowej w nim określone mają zastosowanie także w stosunku do osób, które rozpoczęły pobieranie emerytury wojskowej przed 1 stycznia 1999 r., pomimo braku wyraźnego ustawowego zapisu w tym przedmiocie.

Przy tak sformułowanych zarzutach wnioskodawca wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Strona pozwana nie złożyła odpowiedzi na apelację.

W toku postępowania apelacyjnego wnioskodawca złożył pismo procesowe podkreślając w nim, że jest emerytem wojskowym stąd dotyczą go tylko ustawy wojskowe dotyczące obliczania podstawy emerytury, które powinny być stosowane przy ustalaniu wysokości jego emerytury. W ocenie wnioskodawcy Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, czyli nie dokonał obliczenia podstawy wymiaru jego emerytury, która jest, jego zadaniem, zamrożona od 1999 r., a ocenił zaskarżoną decyzję w kierunku waloryzacji pomijając fakt, że problem nie dotyczy waloryzacji, a prawidłowego naliczenia podstawy jego emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja wnioskodawcy jest bezzasadna.

Sąd I instancji przeprowadził w niniejszej sprawie należyte postępowanie dowodowe, poczynił adekwatne do jego wyników ustalenia faktyczne, wyprowadził z nich słuszne wnioski i prawidłowo zastosował obowiązujące przepisy prawa materialnego.

Wbrew zarzutom podniesionym w apelacji Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że w niniejszej sprawie nie zachodziła podstawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury skarżącego. Zgodnie z przepisem art. 32 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin /t.j.: Dz. U. z 2004 r., nr 8, poz. 66 ze zm./, prawo do świadczeń pieniężnych z tytułu zaopatrzenia emerytalnego lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu **na wniosek** osoby zainteresowanej albo **z urzędu**, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w tej sprawie zostaną przedstawione istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne albo ujawnione nowe dowody, istniejące w dniu wydania decyzji, nieznanne organowi, a mające wpływ na prawo do świadczeń albo ich wysokość. Nie ulega zatem wątpliwości, że wnioskodawca nie wskazał ani na takie dowody, ani też na takie okoliczności faktyczne, gdyż zaskarżona decyzja została wydana przez wojskowy organ emerytalny **z urzędu** i dotyczyła waloryzacji świadczenia. Wnioskodawca zarówno w odwołaniu, jak i apelacji zakwestionował jedynie przepisy, które były w stosunku do niego stosowane od stycznia 1999 r. w zakresie sposobu waloryzacji należnego mu świadczenia emerytalnego. W tym też zakresie zarzut apelacji nie znalazł potwierdzenia.

Sąd Apelacyjny nie doszukał się również naruszenia prawa materialnego - poprzez nieprawidłowe zastosowanie art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, jak i art. 159 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przypomnieć w tym miejscu należy, że przed dniem 1 stycznia 1999 r. art. 6 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych przewidywał, iż emerytury i renty podlegają waloryzacji w takim samym stopniu i terminie, w jakim następuje wzrost uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych pozostających w służbie i zajmujących analogiczne stanowiska (tzw. waloryzacja uposażeniowa). Przepis ów uległ zmianie wprowadzonej przez art. 159 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który w zakresie waloryzacji emerytur i rent oraz podstawy ich wymiaru nakazywał stosować zasady i terminy przewidziane w ustawie emerytalnej obowiązującej od dnia 1 stycznia 1999 r.

Istotą sporu w niniejszej sprawie – w ocenie skarżącego - była kwestia, czy wobec wnioskodawcy, który z dniem 1 stycznia 1999 r., a więc z dniem wyżej wskazanej zmiany art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych był już emerytem, należy stosować zasady sprzed, czy po nowelizacji.

Wnioskodawca stał na stanowisku, że prawidłowe jest to pierwsze rozwiązanie i na poparcie swej tezy wytoczył dwa argumenty. Otóż zmiany wprowadzone art. 159 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie mogą mieć do niego zastosowania z uwagi na treść art. 1 ust. 2 pkt 1 tej ustawy, a dodatkowo taka zmiana zasad narusza jego prawo nabyte w postaci uprawnienia do sposobu waloryzacji obowiązującego w chwili, gdy uzyskał świadczenie emerytalne, a pobiera je od 1994 r.

Odnosząc się do pierwszego z tych argumentów, Sąd Apelacyjny pragnie zauważyć, że nie sposób uznać, by przepis ustawy regulujący jej zakres podmiotowy i przedmiotowy rozciągał się na zakres podmiotowy i przedmiotowy obowiązującego przepisu zawartego w innej ustawie - tu: ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, który został jedynie znowelizowany ową pierwszą ustawą. Pamiętać bowiem trzeba, że art. 159 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest jedynie przepisem nowelizującym, zaś podstawą spornej waloryzacji emerytury dla wnioskodawcy jest art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. Fakt, że ustawodawca dokonał zmiany treści art. 6 tej ustawy, zamieszczając przepis stanowiący o zmianie w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie oznacza, iż zmiana ta nie odnosi się do wnioskodawcy jako ubezpieczonego, dla którego wysokość emerytury podlega regulacji zawartej w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin. Ustawodawca jedynie zastosował pewną technikę legislacyjną, polegającą na zmianie przepisów jednej ustawy w innej ustawie. Zakres podmiotowy i przedmiotowy tych zmian nie jest jednak wyznaczany zakresem podmiotowym i przedmiotowym aktu prawnego, w treści którego zmiany te są umieszczone - tu: ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale tym, w którym zmian tych dokonano czyli ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin.

Co więcej, zdaniem Sądu Apelacyjnego podkreślić należy również, że wskazywany przez wnioskodawcę art. 1 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS dotyczył jedynie nabywania uprawnień emerytalnych oraz zasad ustalania ich wysokości, czyli wyliczenia emerytury przy nabyciu prawa do tego świadczenia. Nie dotyczy on natomiast w żaden sposób waloryzacji już nabytych wojskowych emerytur i rent, która została określona w art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin.

Z wyżej wskazanych powodów oraz z faktu, że w pewnym momencie (zasadniczo do dnia 1 października 2003 r., kiedy uchylono art. 1 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) zasady nabywania uprawnień i ustalania wysokości świadczeń żołnierzy zawodowych regulowały istotnie dwa akty prawne - ustawa o emeryturach i rentach z FUS oraz ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, nie można wysnuwać wniosku, iż podobna sytuacja miała miejsce w przypadku zasad waloryzacji emerytury. Z uzależnienia zasad przechodzenia na emeryturę, czy też sposobu określania wysokości świadczenia, od momentu wstąpienia do służby, czy przejścia na emeryturę, nie można wprost wyprowadzać takiej zależności co do sposobu waloryzacji.

Na marginesie można jeszcze zauważyć, że art. 159 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie jest przepisem wprowadzonym przez ustawodawcę po to, aby regulować sytuację żołnierzy, którzy wstąpili do służby po dniu 1 stycznia 1999 r. i przez to dowodem na obowiązywanie w zakresie waloryzacji dwóch reżimów prawnych, ale jest on tylko i wyłącznie przepisem zmieniającym. Argumentem nie jest także fakt, że w ustawie emerytalnej nie znalazł się przepis uchylający art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. Artykuł ten bowiem nie ulegał eliminacji z porządku prawnego, ale zmieniano jedynie jego treść.

Wreszcie z okoliczności, że ustawodawca nie zawarł przepisu nakazującego stosowanie "nowych" reguł waloryzacji w stosunku do osób będących już świadczeniobiorcami przed 1999 r., nie można wysnuć wniosku, iż obowiązują reguły "stare". Otóż w takim przypadku, co do zasady należy stosować przepisy ustawy nowej - czyli w przypadku wnioskodawcy przepis art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 1999 r.

Reasumując poczynione rozważania, przepis art. 1 ust. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS absolutnie nie daje podstaw do twierdzenia, że w stosunku do wnioskodawcy winny mieć zastosowanie zasady waloryzacji sprzed nowelizacji z dnia 1 stycznia 1999 r.

Podobnie skutku nie mogą odnieść argumenty bazujące na koncepcji praw nabytych. Wprost do tego problemu odniósł się Trybunał Konstytucyjny w przywołanym przez Sąd Okręgowy wyroku z dnia 20 grudnia 1999 r., K 4/99 / OTK 1999, nr 7, poz.65/. Wbrew twierdzeniom wnioskodawcy, wyrok ten odnosił się do sytuacji osób, które przed nowelizacją art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych były już emerytami wojskowymi. Zauważyć bowiem trzeba, że przedmiotem ochrony praw nabytych jest przysługujące już określonej osobie prawo podmiotowe. Nie ma przy tym znaczenia, czy prawo to zostało nabyte na podstawie indywidualnego aktu organu władzy, czy wprost na podstawie ustawy, z chwilą spełnienia określonych w niej przesłanek. Niewątpliwie całe rozważania TK, dotyczące kwestii ochrony praw nabytych, dotyczyły zatem takiej sytuacji prawnej, w jakiej znajduje się wnioskodawca, czyli osób, które w dniu wejścia w życie zmian nabyły już prawo do emerytury i waloryzacji.

Trybunał Konstytucyjny w w/w orzeczeniu wskazał, że treścią przedstawionej zasady ochrony praw nabytych jest zakaz stanowienia przepisów arbitralnie odbierających lub ograniczających prawa podmiotowe. Konieczne jest jednak rozróżnienie prawa do waloryzacji, rozumianego jako uprawnienie do zachowania stałej wartości ekonomicznej przyznanych świadczeń emerytalno-rentowych, od metody podwyższania nominalnej wartości przysługujących świadczeń, przyjętej w przepisach normujących waloryzację. Przedmiotowa nowelizacja nie pozbawiła ubezpieczonych prawa do świadczeń, ani też nie wyłączyła ich waloryzacji. Co prawda zmieniła metodę waloryzacji, zachowała jednak samo założenie stabilnej wartości ekonomicznej otrzymywanych świadczeń. Tym samym została zachowana istota instytucji przystosowującej wartość świadczeń emerytalno-rentowych do spadku siły nabywczej pieniądza, w którym wypłacane są świadczenia. Konkludując, Trybunał stwierdził, że naruszenie oczekiwań co do przewidywanego poziomu przyszłych świadczeń, nie stanowi samo przez się naruszenia prawa do waloryzacji, a więc w tym przypadku nie mamy do czynienia ze złamaniem zasady ochrony praw nabytych.

Wobec powyższego, ustawodawca mógł, w zgodzie z Konstytucją, dokonać zmiany metod waloryzacji świadczeń już przyznanych, a przepis przewidujący ten - kwestionowany przez wnioskodawcę sposób - nie jest niekonstytucyjny i reguluje jego sytuację prawną.

W tej sytuacji słusznie uznał Sąd Okręgowy, że względem wnioskodawcy ma zastosowanie przepis art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 1999 r. Pogląd przeciwny nie ma uzasadnienia ani w treści art. 1 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ani też w koncepcji ochrony praw nabytych. A zatem, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie ma również podstaw do skierowania pytania prawnego do TK w kwestii stosowania art. 6 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych w brzmieniu nadanym przez art. 159 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że uszło uwadze wnioskodawcy, iż zaskarżona decyzja została wydana z urzędu przez wojskowy organ rentowy i dotyczy wyłącznie kwestii waloryzacji przysługującej wnioskodawcy emerytury. Skarżący wprost twierdził w toku procesu, że nie kwestionuje zasad waloryzacji, a jedynie domaga się przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia według prezentowanych przez siebie zasad. Należy wskazać, że zakres przedmiotowy sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych jest wyznaczony treścią zaskarżonej decyzji, w sprawie dotyczy to więc wyłącznie zasad waloryzacji świadczenia począwszy od 1 marca 2011 r., a zarzuty podniesione w apelacji wykraczają w istocie poza treść zaskarżonej decyzji i nie odnoszą się do kwestii waloryzacji emerytury rozstrzyganej zaskarżoną decyzją.

Kwestie zasad wyliczenia podstawy wymiaru świadczenia nie są przedmiotem niniejszego postępowania, skoro w tej kwestii organ rentowy nie wydał decyzji, a wnioskodawca uprzednio nie wystąpił ze stosownym wnioskiem.

Na podkreślenie zasługuje również fakt, że waloryzacja świadczeń nie jest uznaniowa, a jej reguły ściśle określają przepisy art. 88 # 89 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z art. 88 w/w emerytury i renty podlegają

corocznej waloryzacji od dnia 1 marca. Waloryzacja polega na pomnożeniu kwoty świadczenia i podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji. Waloryzacji podlega kwota świadczenia i podstawa jego wymiaru w wysokości przysługującej ostatniego dnia lutego roku kalendarzowego, w którym przeprowadza się waloryzację. Waloryzacja obejmuje emerytury i renty przyznane przed terminem waloryzacji. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w komunikacie ogłasza wysokość wskaźnika waloryzacji świadczeń po wyczerpaniu trybu ustalenia zgodnie z art. 89 ustawy - w 2011 r. wskaźnik waloryzacji emerytur i rent wyniósł 103,10% /komunikat MPiPS z dnia 9.02.2011 r. MP nr 12, poz. 134/. Zgodnie z podanym wskaźnikiem waloryzacji wnioskodawcy prawidłowo przeliczono wysokość emerytury i jej podstawę wymiaru. Decyzja jest w pełni zgodna z prawem.

Stroną w niniejszym postępowaniu jest Wojskowe Biuro Emerytalne, stąd jego dyrektor jest organem upoważnionym do udzielenia pełnomocnictwa procesowego pełnomocnikowi w osobie radcy prawnego. Bezpodstawny okazał się zarzut niewłaściwej reprezentacji organu rentowego - Wojskowego Biura Emerytalnego. W aktach sprawy znajduje się udzielone radcy prawnemu przez Dyrektora wymienionego Biura pełnomocnictwo do reprezentowania pozwanego organu w sprawie. Zgodnie z art. 460 k.p.c. organ rentowy ma zdolność sądową i procesową w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Z kolei według art. 476 § 4 pkt 3 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 lutego 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin (Dz. U. z 2004 r., nr 67, poz. 618), wojskowymi organami emerytalnymi są dyrektorzy wojskowych biur emerytalnych. Zdolność sądowa i procesowa wojskowego organu rentowego (dyrektora wojskowego biura emerytalnego) w rozumieniu art. 460 § 1 k.p.c. wynika więc wprost z Kodeksu postępowania cywilnego. Posiadanie zaś przez organ rentowy zdolności procesowej oznacza jego zdolność do dokonywania wszystkich czynności procesowych, łącznie z udzielaniem pełnomocnictwa procesowego. Prowadzi to do wniosku, że wojskowy organ emerytalny (dyrektor wojskowego biura emerytalnego) może udzielić radcy prawnemu pełnomocnictwa do zastępstwa procesowego tego organu w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 86 i 87 § 1 k.p.c. w zw. z art. 460 § 1 i art. 476 § 4 pkt 3 k.p.c.). Subiektywna ocena wnioskodawcy w tej kwestii jest bezprzedmiotowa.

Z tych motywów skoro zarzuty apelacji w ogóle nie odnoszą się do przedmiotu zaskarżonej decyzji to apelacja jako niezasadna podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

R.S.